

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput X. Ignorantia juris, etiam naturalis, verè invincibilis & involuntaria
excusat in totum à peccato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

tionalis, secundum Ecclesiae fidem, non est mortalis. Anima Christi est anima rationalis. Ergo anima Christi, secundum Ecclesiae fidem, non est mortalis. Quemadmodum ergo Ecclesia, damnans hanc propositionem; *Anima rationalis est mortalis*, damnat & istam: *Anima Christi est mortalis*: sic Innocentius XI. damnando propositionem illam: *Metus gravis est causa iusta Sacramentorum administrationem simulandi*, damnavit & istam: *Metus mortis est causa iusta*, &c. Ratio utriusque est quia particulare in universalis comprehenditur, nisi excipiat. Et ideo certum est quod si Ecclesia damnasset hanc propositionem universalem: *Licet occidere injustum aggressorem, pro defensione rei gravis*; damnante coneretur & hanc: *Licet occidere injustum aggressorem pro defensione vite*. Quia particulare istud, *pro defensione vite*, comprehenditur in universalis illo, *pro defensione rei gravis*.

28 Ubi ergo eorum ad S. Sedem obedientia, qui propositionem Ludovici de Scildere, post damnationem illam Innocentii XI. adhuc sustinent, maxime cum Sancius, quem secutus est Ludovicus, cuius etiam est propositio 29. ab Innocentio XI. damnata, eam intellexerit etiam de metu mortis, uti videre est apud Dianam p. 3. tr. 2. resol. 83. ratioque propter quam Innocentius eam damnavit, satis ostendat damnatam esse, etiam secundum istum intellectum: quia scilicet exterior illa dissimulatio graviter adversatur reverentiae Sacramentis debita, ut bene observavit Castro-Palao to. 1. tr. 2. disp. 2. puncto 13. Sacramenta vero gravi cum irreverentia tractare, ne metus quidem mortis licitum facit.

29 Et confirmatur: quia Sacerdos in administratione Sacramentorum gerit personam Christi. In persona vero Christi fictitè se gerere, est valde injuriosum Christo, estque irreverentia magna illata Sacramento.

30 Dices 1°. Ibi nullum est Sacramentum. Nulla ergo fit irreverentia Sacramento.

Nego consequentiam: quia irreverentia non solum fit Sacramento quando est; sed & quando impeditur esse, ponendo partes essentielles ipsius, & faciendo ne sit, debitam intentionem subtrahendo, vel partes illas simulatè ponendo. Quemadmodum iniqua humani seminis effusio damnosa est proli, non quæ est, sed quæ esset, si esse non prohiberetur, semen iniquè fundendo.

31 Dices 2°. Licetum est matrimonium ex gravi metu injustè incusso initum, tamen Sacramentum nullum efficiatur.

Respondeo, aliud esse de matrimonio, aliud de aliis Sacramentis. Quia ex metu gravi contrahens matrimonium, non ponit materiam, neque formam pro Sacramento matrimonii à Christo institutam, legitimum utique contractum (qui tunc non fit) in aliis vero Sacramentis ponitur materia & forma à Christo instituta. Unde sententiam illam Sancii Palao

Tom. I.

jure dicit *audaciam & temeritatem redolere*. Eam proinde temerè & nimis audacter, post Innocentii XI. condemnationem, tuetur Didacus de Oropega, seu P. de la Fontaine in Confutatione Libelli, &c. pag. 39.

CAPUT IX.

Impotentia absoluta & omnimoda, sicut & omnimodo involuntaria, ab omni excusat peccato: secus impotentia secundum quid, si voluntaria sit.

PRIMA pars est extra controversiam: quia 32 ad impossibile nemo tenetur, nec impossibilia jubet Deus, nec jubere sua sibi bonitas, æquitas & sapientia permittit. Unde Augustinus l. 3. de lib. arb. c. 18. *Quis peccat in eo quod cavere nullo modo potest?*

Ratio secundæ partis est quia tamen peccatum tunc non fit voluntarium & liberum in se, est tamen voluntarium & liberum in causa, scilicet in voluntaria gratiæ per præcedens peccatum abjectione. Cujusmodi libertas sufficit ad peccatum, quod simul peccatum est, & pœna peccati; licet non sufficiat ad peccatum, quod non est pœna peccati. Ad quod proinde vitandum si gratia actualis primo homini & Angelo defuisset, antequam peccarent, suâ culpâ non cecidissent, prout Augustinus dicit in l. de corrept. & grat. c. 11. his verbis: *Si Angelis & primo homini hoc adjutorium defuisset... non utique suâ culpâ cecidissent. Adjutorium quippe defuisset, sine quo manere non possent*. Aliud est modò; sequitur enim: *Nunc autem quibus deest tale adjutorium, pœna peccati est*. Ista fufius deducta, efficaciterque probata habes supra l. 9.

CAPUT X.

Ignorantia juris, etiam naturalis, verè invincibilis & involuntaria excusat in totum à peccato.

ASERTIO est indubitata. Tum quia peccatum tunc nec in se, nec in causa sua voluntarium est. Tum quia Alexander VIII. in Decreto suo anni 1690. damnavit hanc propositionem: *Tamen detur ignorantia invincibilis juris natura, hac in statu nature lapsæ operantem ex ipsa non excusat à peccato formali*. Et metidò damnavit. Quemadmodum enim impotentia prorsus invincibilis & involuntaria à peccato excusat; ita & ignorantia, &c. Hoc enim brevissimum tene (ait Augustinus ubi supra c. 18.) *quacumque est ista causa voluntatis, si non potest ei resisti, sine peccato ei ceditur. An tanta fallacia est, ut cavere omninò non possit? Si ita est, nulla peccata sunt*. Et S. Thomas 1. 2. q. 74. a. 1. ad 2. *Si defectus apprehensiva virtutis nullo modo subjacet voluntati, non est peccatum, nec in voluntate, nec in apprehensiva virtute, sicut patet in iis quæ habent invincibilem ignorantiam*.

O o o o 2

35 Et confirmatur: quia si ignorantia invincibilis non excusaret, homo aliquando ex necessitate involuntaria peccaret, v. g. perplexus, qui per errorem invincibilem existimaret sibi mentendum pro salvanda vita patris sui, necessariò peccaret, quidquid demùm faceret. Peccaret proinde sine libertate & potentia cavendi peccatum. Quod sine errore dici non potest.

CAPUT XI.

Si ignorantia juris natura hic & nunc vincibilis sit per gratia lumen (licet aliter non possit) istud verò gratia lumen alicui desit in penam precedentis peccati ipsius, censenda non est invincibilis, sed vincibilis, ideoque non excusat in totum à peccato.

36 Quia peccatum tunc voluntarium ac liberum est in causa, ob quam subtractum ipsi fuit gratia lumen. Peccator proinde conqueri non potest se ignoranter peccasse, sive fecisse id cuius malitiam cognoscere non potuit. Reverà enim cognoscere eam potuit per gratia lumen, quod cum ipsi subtractum non fuerit, nisi culpa ipsius, ignorantia ipsius non est antecedens & involuntaria, sed consequens ac voluntaria. Quae non excusat in totum à peccato, sed solum à tanto. Eò quòd ignorantia vincibilis, si non sit affectata, uti diminuit voluntarium, ita & peccatum, uti docet S. Augustinus l. 4. de Bapt. c. 5. Hoc verissimum est, longè gravius esse peccatum ejus qui sciens, quam ejus qui nesciens peccaverit. Quod & Veritas docet Luc. 12. Servus... qui non cognoverit voluntatem Domini, & fecit digna plagis, vapulabit paucis.

CAPUT XII.

Ignorantia juris naturae Molinistè invincibilis, cum verè sit vincibilis, non excusat in totum à peccato.

37 Probatur, quia eam ignorantiam invincibilem Molinistæ in Scholis suis vocant, quam ceteri vincibilem censent, esseque reverà vincibilem (à peccato proinde in totum non excusantem) ex dicendis apparebit. Isto proinde termino, *invincibilis*, Molinistæ abutuntur. Et abusus iste causa est variarum laxitatum, non sine periculo ingentis animarum stragis, nec sine præjudicio veritatis. Quid est enim ignorantia invincibilis apud Molinistas? Carentia (inquiunt) omnis notitia actualis, etiam à principio voluntaria, peccatoque inducta, imò etiamsi probabilior habeatur notitia legis prohibentis, dummodò non desit probabilitas, etiam minor in contrarium. Audiantur ipsi. *Ignorantia invincibilis* (ait Prestonus Anglo-Leodiensis Jesuita in Thesi anni 1680. conclus. 17.) *qua sit carentia omnis notitia, tam juris naturalis, quam positivi, ex-*

cusat à peccato. Quia, ut ait in Thesi anni 1682. conclus. 26. *peccatur non voluntate facti (licet intrinsecè mali, ut est v. g. fornicatio) sed voluntate peccati: nam aliquis nesciens v. g. fornicationem esse peccatum, non voluntariè facit peccatum. Quale tantum est... quod est contra conscientiam, ut scilicet credamus esse malum.* Qui ergo credit non esse malum quod agit, v. g. non esse malam fornicationem, pollutionem, &c. voluntariè non facit peccatum, tamen si voluntariè faciat fornicationem, pollutionem, &c. Nec dubium, quin Prestonus loquatur de carentia notitia actualis, dum requirit, ut credamus esse malum quod agimus.

Et reverà eam requirunt omnes penè Societatis Scriptores, aientes, quòd ad peccandum formaliter necessaria est actualis reflexio, seu advertentia & cogitatio, vel saltem actuale dubium, vel scrupulus, de malitia actionis. Ita Valquez l. 2. disp. 123. c. 2. Suarez, Lessius, Sanchez, Salas, Granadus, Filiutius, Tannerus, Amicus, Castro-Palao, de Lugo, Arriaga, Oviedo, Baunius, Hurtadus, Comptonus, Terillus, &c.

Quidam (ait Sanchez l. 1. in Decal. c. 16.) 39 *sentium sufficere advertentiam virtuales, seu interpretativam, ut ignorantia, & inadvertentia, seu oblivio censetur vincibilis, non apposità diligentia ad eam vincendam, nec excuset à præcepti transgressione. Appellam autem considerationem virtuales, quorè, etsi ratio actus non consideravit malitiam objecti, potuit tamen morali potentia, & debuit malitiam objecti considerare. At probabilis existimo, ad ignorantiam, inadvertentiam, seu oblivionem, sive juris, sive facti, censenda invincibilia, sufficere ut nulla notitia, nec specialis, nec confusa, nec aliqua dubitandi ratio in universum, aut particulariter occurrat.*

Quare nullum peccatum mortale in voluntate 40 *vis consensu censeo, nisi cogitatio aliqua præcesserit, & consideratio expressa (quam actualem vocant) malitia moralis, vel periculi, vel saltem expressa aliqua dubitatio, vel scrupulus. Itaque ut quis peccet mortaliter, debet considerare, vel opus illud esse malum, vel ibi esse malitia periculum, vel dubium, vel scrupulum saltem aliquem habere. Quòd si nihil horum præcesserit, ignorantia, inadvertentia, seu oblivio censetur omnino naturalia & invincibilia. Et sic juxta hanc sententiam non satis est cognitio illa virtualis, seu interpretativa. Hactenus Sanchez, referens Suarez & Valquez. Quibus succinunt Layman l. 1. tr. 2. c. 4. n. 6. Filiutius tr. 21. c. 2. n. 371. & 376. Martinon tr. 2. disp. 21. sect. 2. n. 14. Escobar in princip. Th. Mor. exam. 2. De Rhodes disp. 2. de peccat. q. 1. sect. 1. §. 2.*

Ignorantia itaque censetur invincibilis, at- 41 *que ita excusans à peccato ex ea commissio, quando ignoranti nulla subit actualis advertentia vel consideratio ejus auferenda.* Valquez loco citato. Idque etiamsi initio causam culpabilem igno-